

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології

Кафедра теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра іноземних мов

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ”

Кафедра індоевропейських мов

“Сучасні проблеми германського та романського мовознавства”

Матеріали

другої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

Рівне

2014

ББК 81.2
С91
УДК 811.11+811.13

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 17-18 квітня 2014 року, Рівне. – 138, [2]с.

До збірника увійшли матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Сучасні проблеми германського та романського мовознавства”, присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов.

Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри індоевропейських мов (Національний університет “Острозька академія”);

Мартинюк Алла Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри іноземних мов (Луцький національний технічний університет);

Вєтрова Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробйова Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Зубілевич Марина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет)

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 8 від 28.03.2014 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

УДК 811.111:37:015.3

Н. Г. Бойко
м. Рівне**ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ НА УРОКАХ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ**

Резюме. У статті розглядаються сучасні шляхи рішення проблеми формування позитивної мотивації учнів на уроках іноземної мови.

Ключові слова: урок іноземної мови, мотивація, міжкультурна комунікація, навчання, формування.

Резюме. В статье рассматриваются современные подходы к решению проблемы формирования позитивной мотивации учащихся на занятиях по иностранному языку.

Ключевые слова: урок иностранного языка, мотивация, формирование, обучение.

Summary. The article deals with the modern approaches to the problem of students' motivation formation at the lessons of foreign language.

Key words: foreign language lesson, motivation, formation, knowledge, teaching.

Постановка та актуальність проблеми. Мовна освіта є важливим засобом, котрий формує свідомість особистості та її здатність бути соціально мобільною в суспільстві, сприяє веденню діалогу культур у світі, що глобалізується навколо розв'язання різноманітних проблем.

Завдяки розширенню та якісній зміні характеру міжнародних зв'язків нашої держави, інтернаціоналізації всіх сфер суспільного життя іноземні мови стають необхідними у практичній і реальній діяльності людини.

Основне призначення іноземної мови полягає в опануванні учнями вміння спілкуватися іноземною мовою. Ідеться про формування комунікативної компетенції, тобто здатність і готовність безпосередньо спілкуватися (говоріння, розуміння на слух) і опосередковано спілкуватися (читання з розумінням текстів, письмо).[2]

Іноземна мова відкриває учням безпосередній доступ до величезного духовного багатства іншого народу, підвищує рівень їх гуманітарної освіти.

Усе це суттєво підвищує статус предмета «іноземна мова» як загально-освітньої навчальної дисципліни й мотивацію навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням підвищення мотивації, збереження й розвитку в школярів зацікавленості предметом «іноземна мова» приділяють значну увагу як у психології, так і в методиці навчання цього предмету. Складність і багатогранність підкреслюють багато методистів і відповідно до цього пропонують різні підходи до розв'язання цієї проблеми.

Вивчення цієї проблеми знаходить віддзеркалення в роботах Е.І. Кирічук, Л.П. Кичатинової, А.І. Ліпкиної, А.К. Маркової, Т.А. Матіс, А.Б. Орлової Ю. Бабанського В. Бондаря і С. Бондар

Не дивлячись на активну увагу, яка приділяється питанню формування мотивації та навчальної діяльності учнів на уроках іноземної мови проблема вивчена не достатньо

Метою даної статті є визначення найбільш ефективних шляхів формування мотивації та навчальної діяльності школярів на уроках іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день перед усіма школами стоїть питання: як навчати й учитися на уроці так, щоб успішно вчити всіх дітей не за рахунок домашніх завдань, не за рахунок можливостей сім'ї, без поділу за здібностями, та індивідуальних занять. Вирішується проблема зацікавленості школярів до навчання, над якою працюють провідні педагоги та психологи сучасності.

Щоб навчити дитину, потрібно не просто передати їй знання і вміння, а й викликати в неї відповідну активність, пізнавальну чи практичну. Важливим структурним елементом цієї активності є мотивація, в якій виявляється ставлення школярів до навчання.

Одним із шляхів формування позитивного ставлення дітей до навчання є створення системи мотивів діяльності особистості, яка піддається педагогічному управлінню і забезпечує визначення поведінки учнів і їх ставлення до вивчення того чи іншого навчального предмету.

Під мотивацією розуміють сукупність спонукальних факторів, які визначають активність особистості. Основними мотивами навчання у школярів є: особистісний розвиток, інтерес, результат діяльності, бажання у майбутньому стати кваліфікованим спеціалістом, потреба у пізнанні нового. [1]

Кожен з цих мотивів може вносити різний вклад в загальну мотивацію, причому як позитивний, так і негативний. Вивчення особливостей мотиваційної спрямованості дає можливість виявити порушення в системі взаємин учня і учителя і на цій основі урізноманітнювати засоби і методи навчання, ставити конкретні та реальні завдання і цілі (оскільки у дитини може акцентуватися страх невдачі), здійснювати корекцію психологічного захисту, застосовувати при необхідності позитивну оцінку досягнень, і тим самим створювати найбільш оптимальні умови підтримки навчального процесу. [7,47]

Перспективу навчання учні вбачають у можливості саморозвитку, самореалізації, розширення світогляду, досягненні успіху, самостійності та незалежності. Важливість і користь занять поєднується із цікавістю, захопленістю, інтересом, а іноді з таємничістю та романтичністю.

Одним з дієвих прийомів стимулювання інтересу до навчання є створення ситуації успіху у школярів, які зазнають труднощів у навчанні, що досягається через доступне на даному етапі завдання, що підтримує впевненість у собі, повага та визнання учня як особистості, забезпечення сприятливої морально-психологічної атмосфери в ході виконання завдань, евристичний та

креативний підхід до організації навчання, диференціація допомоги у виконанні завдань.

Оскільки мотивація школярів до навчання є однією з основних складових навчально-виховного процесу, то спрямованість дій будь-якого вчителя визначається його прагненням і життєвою необхідністю підвищити рівень мотивації навчання учнів – від негативного і нейтрального до позитивного, відповідального, дієвого. І в цьому процесі визначені загальні прийоми діяльності: роз'яснення значущості навчання, розкриття перспектив подальшого життя, уміле застосування заохочення і покарання, впровадження в процес навчання дискусій, використання інтерактивних технологій. [6]

У наш час проводять достатньо досліджень у психології й методиці викладання іноземних мов, що дає змогу використовувати їх результати у подальших пошуках розв'язання проблеми, здійснюючи ціннісний підхід до неї.

За цілісного розглядання проблеми мотивації вивчення школярами іноземних мов дослідники беруть за основу те, що в навчанні взаємодіють такі складові:

- учень, його вміння опанувати іншомовні знання, уміння й навички, а також що мотивує його до діяльності;
- учитель, його майстерність навчати, керуючись методичними принципами, використовуючи методи, прийоми, засоби й форми навчання;
- сам предмет «іноземна мова» — тобто мовні й мовленнєві одиниці, що повинні закарбуватися у пам'яті учня.

Отже, формуючи позитивне ставлення школярів до предмета, необхідно враховувати такі фактори: кого ми навчаємо, як навчаємо й чого навчаємо.

Важливе місце у навчанні іноземним мовам займають ігрові технології. Саме вони об'єднують в собі як емоційні (ситуація успіху, цікавість викладення матеріалу, моменти змагань), так і проблемно-пошукові (ситуація вибору, самоаналіз, нестандартність пропонуваного в грі завдання, поступове підвищення їх важкості) стимули.

Підбираючи відповідні навчальній і виховній меті ігрові форми, спостерігаючи і корегуючи поведінку учня в ході гри, учитель отримує дієвий спосіб діагностики і формування мотивації навчання. Важливими при такому підході є спрямованість на самоорганізацію та проблемність навчання. [3]

Слід також зауважити, що в учнів накопичуються не лише знання, уміння та досвід творчої діяльності, але так само недоліки та прогалини у знаннях та навичках. Саме це й призводить до того, що учень починає відставати у навчанні. [4, 68]

Таким чином, кожному педагогу слід вчасно виявляти ознаки відставання у навчанні школяра шляхом спостереження; зворотного зв'язку у процесі навчання; спілкування з учнями під час управління їхньою навчальною діяльністю та поза уроками. Такий підхід вимагає від учителя високих моральних якостей, фахових знань і педагогічної компетенції та визначає риси особистості вчителя: досконало володіти знаннями того предмета, якого

навчає; любити дітей; знати і враховувати вікові особливості дітей у своїй роботі; вчити так, щоб пробуджувати цікавість до навчання, прагнення до знань; скрізь і у всьому бути власним прикладом. [7, 97]

Тому можна запропонувати наступні шляхи формування мотивації школярів до навчання та підвищення їх навчальних досягнень:

- своєчасна ліквідація прогалин у знаннях і організація оперативної допомоги кожному учневі, що відстає у навчанні.
- створення спеціально розробленої системи вправ, виконуючи які учні відчували б результат своєї діяльності;
- залучення емоційної сфери до процесу навчання;
- використання на уроках аудіовізуальних засобів;
- застосування особистісної індивідуалізації;
- співпраця з батьками, спільне формування педагогічної культури сім'ї.
- розроблення системи позакласних занять, що підсилюють мотиваційну сторону вивчення іноземної мови.

Так само завдяки спостереженням можна запевнити, що підвищується мотивація через:

- залучення учнів до самостійної роботи на уроці;
- проблемність завдань і ситуацій;
- контроль знань умінь і навичок;
- використання пізнавальних ігор;
- крайнознавчий матеріал і, звісно, доброзичливе ставлення до учнів.

Залежно від ставлення до навчальної діяльності, її змісту мотиви учіння поділяють на внутрішні і зовнішні. Внутрішні мотиви пов'язані зі змістом навчальної діяльності та її процесом (пізнавальний інтерес, потреба в інтелектуальній активності, прагнення досягти кращого результату тощо). Зовнішні мотиви характеризують взаємодію особистості із зовнішнім середовищем (вимоги, натяки, вказівки тощо).

Відповідно до цієї класифікації мотивів методи стимулювання навчальної діяльності умовно поділяють на підгрупи: методи формування пізнавального інтересу та методи формування почуття обов'язку і відповідальності у навчанні. Розглянемо одну з них - методи формування пізнавального інтересу

Інтерес як важливий компонент внутрішньої мотивації характеризується трьома основними ознаками: позитивною емоцією стосовно діяльності; наявністю пізнавального компонента цієї емоції; наявністю безпосереднього мотиву, який є продуктом самої діяльності. [9]. З огляду на це у навчанні важливо забезпечити виникнення глибоких позитивних переживань стосовно пізнавальної діяльності, її змісту, форм і методів здійснення. Процеси мислення, пам'яті, уваги стають ефективнішими, якщо їх супроводжує душевне хвилювання (радість, гнів, здивування тощо). Цікаво робити те, що вимагає напруження, але труднощі мають бути посильними. Неправомірне спрощення навчального матеріалу, не виправдано повільний темп його вивчення, багаторазові повтори не можуть сприяти розвитку пізнавального інтересу.

До основних методів формування пізнавального інтересу належать: дискусія, диспут, включення учнів у ситуацію особистого переживання успіху в навчанні, в інші ситуації емоційно-моральних переживань (радості, задоволення, здивування тощо), метод опори на здобутий життєвий досвід, метод пізнавальної, дидактичної, рольової гри та ін.

Отже розглянемо умови та переваги розвитку пізнавального інтересу до вивчення іноземної мови:

1. Порівняння рідної й іноземної мов. Вивчення іноземної мови поліпшує практичне володіння рідною мовою. Учні краще розуміють особливості рідної мови, глибше усвідомлюють способи вираження думки рідною мовою.
2. Самостійна робота над іноземною мовою сприяє цілеспрямованості школярів, привчає уважно ставитися до тексту, формуючи вдумливість.
3. Сприймання іноземної мови як додаткового засобу спілкування.
4. Процес навчання мови побудований на комунікативній основі, орієнтований на особистість.
5. Можливість обговорювати справи й випадки з життя класу, школи, міста, країни, планети, обґрунтовувати й відстоювати; свою думку.
6. Створення на уроці сприятливого психологічного клімату з урахуванням емоційного самопочуття кожного учня — неодмінна умова комунікативного спілкування. Атмосфера доброзичливості, розкутості, поваги до особистості учня допомагає учням звільнитися від психологічних бар'єрів, скутості, сором'язливості, непевності. Комунікативне навчання сприяє! формуванню навчальної групи як колективу, допомагає формуванню особистості в колективі й через колектив. Комунікативне навчання передбачає організацію процесу навчання як моделі процесу спілкування. Уроки іноземної мови є уроками] навчання спілкування через спілкування.
7. Опанування техніки спілкування, мовленнєвого етикету, стратегії й тактики діалогічного й групового спілкування.
8. Розширення не тільки мовленнєвого (філологічного), але й загального світогляду учнів. Вивчаючи іноземну мову, учні! отримують нові засоби спілкування для безпосереднього доступу до цінностей світової культури, особливо до культурних цінностей країни досліджуваної мови: її історії, географії, науки, літератури, мистецтва.
9. Опанування іноземної мови — це щоденна систематична праця. Привчаючи учня не байдикувати на уроці, а активно працювати, регулярно й сумлінно готувати домашнє завдання, ми робимо щось більше, ніж сприяємо успіхам учня в спілкуванні мовою.
10. Розвиваючи пізнавальний інтерес у навчальній праці, ми закладаємо основи зацікавленого ставлення учня до будь-якої майбутньої професії, засади творчого ставлення до праці взагалі.
11. Орієнтоване навчання може закласти основу професійної підготовки (стюардеса, продавець, працівник транспорту, комерсант та ін.), підвищуючи пізнавальну активність.

12. Використання автентичних матеріалів формує позитивне ставлення, повагу до країни відповідної мови, способу життя іншого народу.

13. Комбінування класної й позакласної роботи створює передумови для системної, послідовного й цілеспрямованого збагачення країнознавчими відомостями, вивчення окремих аспектів країни певної мови, що стосуються її культури (історичні події, література, музика, образотворче мистецтво, спортивне життя, театр і кіно, національні свята й традиції, молодіжні організації, засоби масової інформації, екологічні проблеми).

Таким чином, справжній учитель кожним своїм словом і дією має переконувати учнів у своїй щирості, доброзичливості і справедливості. Тільки за цієї умови можна виховувати позитивні мотиви до навчання, як до відповідальної, цікавої і радісної праці.

Література:

1. Гулеватий В. Л. Шляхи підвищення мотивації навчання./ В. Л. Гулеватий.- Вінниця, 2006.- 256с.
2. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua.
3. Маркова А.К. Учні з проблемами у навчанні: діагностика і допомога/- А.К. Маркова.- Газета „Завуч”.- 2005.- № 1.
4. Маслоу Абрахам. Мотивація та особистість. 3 видання/ Абрахам Маслоу. - СПб.: Пітер, 2003. – 352 с.
5. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник / кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Левінт, 2002.
6. Суховерхова Л. І. Інноваційні форми методичної роботи/ Л.І Суховерхова.- Газета „Завуч”.- 2008.- № 17.
7. Яновицька О. В. Як навчати й вчитися на уроці/ О.В. Яновицька.- Санкт-Петербург, 2006. - 246 с.
8. Щукина Г.И. Активизация познавательной деятельности учащихся в учебном процессе/ Г.И. Щукина. - М.: Просвещение, 1979. - 160 с.

*О. Є. Верьовкіна, Н. П. Ярута
м. Рівне*

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ НА ПОЗНАЧЕННЯ ІНТЕЛЕКТУ

Інтенсивний розвиток фразеології як лінгвістичної дисципліни за останні роки набуває поступової диференціації предмета дослідження та методики її вивчення, а також залучає до сфери наукового пошуку все нові проблеми та аспекти. Цьому процесу сприяє й загальна тенденція розвитку лінгвістичної теорії від простих, первинних, фундаментальних до більш складних рівнів і напрямків вивчення мови. Однією з них є проблема системної організації одиниць мови, в межах якої вивчаються такі системні

ЗМІСТ

<i>Антюхова Н. І.</i>	
<i>Аналіз творчості та креативності в сучасних наукових теоріях та концепціях</i>	5
<i>Байло Ю. В.</i>	
<i>Конверсія як спосіб утворення термінів в англійській термінології військової справи</i>	13
<i>Бігунов Д. О.</i>	
<i>Interpersonal communication: defining filters</i>	16
<i>Бігунова С. А., Зубілевич М. І.</i>	
<i>Three main approaches to language teacher supervision</i>	18
<i>Богачик М. С.</i>	
<i>Комп'ютерна термінологія в сучасній англійській мові</i>	21
<i>Бойко Н. Г.</i>	
<i>Формування позитивної мотивації учнів на уроках іноземної мови за сучасних умов</i>	25
<i>Верьовкіна О. Є., Ярута Н. П.</i>	
<i>Фразеологічні одиниці на позначення інтелекту в англійській мові</i>	30
<i>Долга Т. О., Івашкевич Е. Е.</i>	
<i>The Problem of Types of Translation in Contemporary English</i>	34
<i>Івашкевич Е. З.</i>	
<i>Місце сенситивності та соціальної уяви в біфуркаційному просторі становлення соціального інтелекту педагога</i>	47
<i>Калініченко М. М.</i>	
<i>Американська популярна робітничка література першої половини XIX сторіччя: здобутки і перспективи</i>	54
<i>Ковалюк В. В.</i>	
<i>Про аспекти вирішення проблем викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах</i>	57
<i>Кочубей О. С.</i>	
<i>Перекладацька компетентність як головний фактор у навчанні перекладу студентів-філологів як майбутніх перекладачів</i>	60
<i>Латиніна О. Л.</i>	
<i>Типи класифікацій фразеологічних одиниць німецької мови з гастрономічним компонентом</i>	69
<i>Мазурок О. М.</i>	
<i>Особистісний компонент як основа формування полікультурної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов</i>	71
<i>Михальчук Н. О., Чала Ю. М.</i>	
<i>Особливості вживання французьких запозичень у фразеологічних сполученнях англійської мови</i>	76

<i>Моїсеєва О. С.</i>	
Професійна культура як важливий чинник становлення майбутнього педагога	86
<i>Мороз Л. В., Пашко І. О.</i>	
Жанрова сутність класичної новелістичної моделі у творах Б. Річа.....	92
<i>Набочук О. Ю.</i>	
Рецепція проблеми функцій та субструктур екологічної свідомості особистості.....	97
<i>Новотарська С. Ф.</i>	
Learning a Language in the 21st Century	103
<i>Олесьюк Л. В.</i>	
Фразеологічні інновації у сучасній англійській мові.....	107
<i>Павловська Л. О.</i>	
Прагмасемантичні особливості вербальних формул побажань як мовленнєвих актів.....	114
<i>Поліщук О. С.</i>	
Мотивационный аспект концепта «ГЛУПОСТЬ» (на матеріалі англійського сленга).....	116
<i>Сербіна Т. Г.</i>	
Приемы языковой игры в художественном тексте.....	121
<i>Яцюрин А. О.</i>	
Лінгвокультурологічна інтерпретація тексту: актуальність проблеми та психолінгвістичні шляхи її розв'язання.....	129

Наукове видання

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ГЕРМАНСЬКОГО ТА РОМАНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА

*Матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
17-18 квітня 2014 року, Рівне*

Головний редактор: Михальчук Н. О.
Заступник головного редактора: Бігунова С. А.
Технічний редактор: Бігунов Д. О.
Комп'ютерна верстка: Метельський А. М.

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова 31 каб. 121

Рівненський державний гуманітарний університет.